

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3CdoR/3/2024
Identifikačné číslo spisu: 8723210014
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8723210014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa C. A., narodenú M. zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa rodičov matky K., narodenej M. zastúpenej spoločnosťou Beňo & partners, advokátska kancelária, s. r. o., Poprad, Nám. sv. Egídia 93, IČO: 44250029, a otca S., narodeného M. o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 16P/11/2023, o dovolaní otca maloletej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 09. novembra 2023 sp. zn. 19CoP/66/2023, takto

rozhodol:

- Konanie o dovolaní proti výroku III. napadnutého uznesenia, ktorým odvolací súd dal podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou z a s t a v u j e.
- Dovolanie vo zvyšnej časti o d m i e t a.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 19. júla 2023 č. k. 16P/11/2023-39 rozhodol tak, že:

„I. Súd návrh matky na vydanie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

II. Súd u k l a d á otcovi dieťaťa povinnosť informovať matku o dátume návštevy mal. dieťaťa u pedopsychiatričky a klinickej psychologičky a o výsledku tohto sedenia.

III. U k l a d á obom rodičom spolupracovať v zmysle pokynov s pedopsychiatričkou K. W. a klinickou psychologičkou N. Z., N..

IV. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania."

1.1. Matka mal. dieťaťa sa podaným návrhom domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým žiadala nariadiť výchovné opatrenie vo vzťahu k otcovi a mal. dieťaťu spočívajúce v povinnosti otca podrobiť maloletú pravidelným sedeniam u súdom určeného pedopsychológa za účelom zlepšenia psychického stavu maloletej, liečby fóbii a strachov, ktorými maloletá aktuálne trpí, ako aj zabezpečenia neustranného, bezpečného, psychologického priestoru pre maloletú. Zároveň žiadala o určenie povinnosti otcovi doviest' dieťa k súdom určenému psychológovi v stanovenú dobu a následne ho od psychológa

prevziať. V doplnení návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadala, aby súd otcovi dieťaťa uložil povinnosť zdržať sa návštev a vyšetrení u psychiatričky K. W. a ďalej, aby otec bol povinný informovať matku o každej návšteve lekára a výsledkoch vyšetrení.

1.2. Súd prvej inštancie konštatoval, že z predložených listinných dokladov vyplýva, že mal. dieťa začalo navštevovať psychologickú ambulanciu klinickej psychologičky N. K. Z., N. a pedopsychiatrickú ambulanciu K. T. W.. Liečba fóbií a strachov, zlepšenia psychického stavu je teda riadne zabezpečená, a preto nie je dôvod na nariadenie takéhoto výchovného opatrenia, kde by súd určil ďalšieho pedopsychológa za účelom psychoterapií mal. dieťaťa. Poukázal na záujem dieťaťa, ktoré je potrebné zastabilizovať a upokojiť situáciu na jeho strane. Nie je v jeho záujme, aby sa znovu menil psychológ, resp. psychiater, kde by dieťa znovu muselo absolvovať všetky úvodné vyšetrenia a pokračovať v terapii znovu s ďalším lekárom alebo psychológom. U mal. dieťaťa je v prvom rade potrebné zabezpečiť pokojné prostredie a v tomto smere súd prvej inštancie apeloval na oboch rodičov, aby svoje požiadavky podriadili v prvom rade záujmu mal. dieťaťa. Tak ako pedopsychiatrička, tak aj klinická psychologička sú vysoko odborne zdatné a dlhé roky pracujú s obdobnými prípadmi u mal. detí. Preto je potrebné, aby rodičia - v tomto prípade obaja rodičia, spolupracovali ako s pedopsychiatričkou, tak aj s klinickou psychologičkou za účelom zabezpečenia základných práv mal. dieťaťa. Za týmto nariadil aj matke povinnosť zúčastniť sa terapií podľa pokynov lekára alebo klinického psychológa za účelom zobjektívizovania súčasného stavu či už na strane rodičov alebo mal. dieťaťa. Bez vzájomnej spolupráce bude dieťa vystavené len ďalším tlakom, konfliktom a rozporom v rodičovskom konflikte matky a otca. Rodičia sú povinní prispieť k upokojeniu celej situácie a začať vzájomne spolupracovať. Vo vzťahu k doplnenému návrhu matky uviedol, že nie je v možnostiach súdu vyhodnocovať odborné postupy, či už lekára alebo psychológa a títo nesú zodpovednosť za tieto postupy v rámci výkonu svojej práce. Nie je teda v možnostiach súdu zakázať návštevu u jedného odborníka a určiť niekoho iného súdom určeného, ktorého by dieťa navštevovalo. Doposiaľ ani u jedného z rodičov neboli zúžené žiadne rodičovské práva a povinnosti k mal. dieťaťu. V prípade, že matka mala pochybnosti o vyšetrení mal. dieťaťa u toho - ktorého odborníka, mohla tohto kontaktovať osobne a zobjektívniť situáciu aj zo svojho pohľadu. Je tu predpoklad, že po základných vyšetreniach dieťaťa, či už pedopsychológ alebo pedopsychiater budú ďalej spolupracovať s oboma rodičmi, ak dieťa ostáva v ich odbornej starostlivosti. Toto je jedna z možností. Ďalšou možnosťou je, že rodičia na základe vzájomnej dohody dospejú k tomu, ktorého odborníka bude dieťa navštevovať a za týmto účelom riešiť ďalšie terapie dieťaťa. Do právoplatného skončenia rozvodového konania a úpravy rodičovských práv a povinností pod sp. zn. 15P/134/2022 však je potrebné dočasne upraviť práva a povinnosti k mal. dieťaťu, a to aj v súvislosti s vydanými neodkladnými opatreniami. Aj z týchto dôvodov sa súdu prvej inštancie zdalo byť najhospodárnejšie, aby dieťa pokračovalo v predmetných terapiách, kde by však participovali obaja rodičia, a preto aj v tejto časti súd uložil otcovi povinnosť informovať matku o dátume vyšetrení, ako aj o ich výsledkoch, pričom matka má právo a zároveň aj povinnosť kontaktovať či už klinickú pedopsychologičku alebo pedopsychiatričku a poskytnúť súčinnosť pri riešení daného problému. Zdôraznil, že nie je možné uložiť otcovi povinnosť, aby sa zdržal návštev a vyšetrení u detskej psychiatričky. Pokiaľ to vyžaduje zdravotný stav mal. dieťaťa, je to naopak povinnosťou rodičov poskytnúť dieťaťu terapiu a liečbu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie matky, uznesením z 09. novembra 2023 sp. zn. 19CoP/66/2023 rozhodol tak, že:

„I. Mení uznesenie vo výroku I. v časti návrhu o uložení výchovného opatrenia tak, že:

Nariaduje neodkladné opatrenie, ktorým sa ukladá rodičom a maloletej výchovné opatrenie v povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu u N. U. D., N., Ambulancia klinickej psychológie, Poprad, Nábrežie Jána Pavla II. 438/15, 058 01 Poprad.

II. V prevyšujúcej časti uznesenie zrušuje a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

III. Dáva podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou.“

2.1. Odvolací súd dôvodil, že v konaní bolo osvedčené, že mal. C. a jej rodičia sa ocitli v náročnej situácii po tom, čo matka opustila spoločnú domácnosť a všetka starostlivosť o mal. C. ostala na otcovi. Minimálne od tohto času mal. C. preferuje otca, v jeho prítomnosti sa cíti bezpečne. Stretnutia s matkou odmieta, obáva sa únosu z jej strany, pričom maloletej bola diagnostikovaná aj fóbicko-úzkostná porucha a iná reakcia na ťažký stres, maloletá sa bojí chodiť do školy, vyhľadáva blízkych ľudí, ktorí by

ju chránili; u maloletej sú narušené rovesnícke relácie a širšie sociálne fungovanie, dieťa je zmenené v osobnostných charakteristikách a hľadá niekoho, kto by sa jej zastal, ochránil ju. V tomto ohľade odvolací súd zdôraznil, že najdôležitejšiu úlohu a najväčší význam pri obnovení vzťahu mal. C. s jej matkou je práve osoba otca, ktorej maloletá bezbreho dôveruje. Je rovnako na otcovi, aby svojej mal. dcére vysvetľoval a pripomínal, že aj keď si neželá sa s matkou stretnúť, táto má v jej živote pevné a nezameniteľné miesto. Je to práve otec, ktorý keď povýši svoje vlastné záujmy nad záujmy a potreby mal. C., keď bude ochotný s matkou maloletej korektne a konštruktívne komunikovať a kooperovať, môže byť spájajúcim mostom vo vzťahu mal. C. a jej matky. Je nanajvýš pravdepodobné, že pokiaľ maloletá uvidí svojho otca bezprostredne a uvoľnene s matkou komunikovať, mal. C. bude nasledovať jeho príklad a možno aj nevedomky kopírovať jeho postoj. Pokiaľ bude mal. C. vidieť, že otec sa s matkou neháda, nič jej nevyčíta, (najmä odchod zo spoločnej domácnosti), nie je k nej odmeraný, ale naopak jeho správanie sa bude dať považovať za priateľské (aké by štandardne medzi rodičmi dieťaťa malo byť bez ohľadu na to, či sa títo nachádzajú v partnerskom vzťahu alebo nie), dá sa očakávať, že takýmto spôsobom bude k matke pristupovať aj mal. C. a jej odmietavý postoj sa postupne bude meniť aj vďaka pozitívnemu vplyvu otca. Pokiaľ otec bude opakovane a bezdôvodne brániť matke v styku s mal. C., mal. C. nebude podporovať v stretnutí s matkou a pripravovať ju na tieto stretnutia. Týmto svojím správaním môže vážne ohroziť zdravý fyzický, duševný a sociálny vývin maloletej, keďže svojim konaním bude cielene narušovať jej vzťah k najbližšej osobe v živote dieťaťa, ktorou je jeho vlastný rodič. Odvolací súd súčasne opakovane vyslovene zdôraznil, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť záujmy mal. C. (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), v ktorého záujme rozhodne nie je obmedzovanie, či sťažovanie kontaktu so žiadnym z jej rodičov. Odvolací súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech ich mal. dieťaťa, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o mal. dieťa, no predovšetkým na ich rodičov, aby nadradili záujmy a prospech mal. dieťaťa nad vlastné záujmy a nad negatívne postoje voči druhému rodičovi mal. dieťaťa. Odvolací súd dospel k inému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, a preto postupom podľa ust. § 388 CSP uznesenie vo výroku I. v časti návrhu o uloženie výchovného opatrenia zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sa ukladá rodičom a maloletej C. výchovné opatrenie v povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu u N.. U. D., N., Ambulancia klinickej psychológie, Poprad, Nábřežie Jána Pavla II. 438/15, 058 01 Poprad. Účelom nariadeného výchovného opatrenia je obmedzenie alebo odstránenie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický alebo sociálny vývin dieťaťa a tiež riziko vzniku prehlbovania krízovej situácie v rodine, odstránenie negatívneho dopadu vzájomných konfliktov medzi rodičmi na vzťah mal. C. k jej matke a otcovi, zistenie miery zodpovednosti rodičov a možnosti zmeny v ich prístupe k maloletej a k sebe navzájom. Počas trvania výchovného opatrenia súd bude sledovať jeho vykonávanie s dopadom na zistenie a vyhodnotenie rodičovskej zodpovednosti. Súd prvej inštancie ďalej zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala uložiť otcovi povinnosť zdržať sa návštev a vyšetrení u psychiatricky K.. W. a povinnosť informovať matku o každej návšteve lekára a výsledkoch vyšetrení maloletej s odôvodnením, že nie je možné uložiť otcovi povinnosť, aby sa zdržal návštev a vyšetrení u detskej psychiatricky. Pokiaľ to vyžaduje zdravotný stav mal. dieťaťa, je naopak povinnosťou rodičov poskytnúť dieťaťu terapiu a liečbu. S takýmto záverom sa odvolací súd nemôže stotožniť a nepovažuje ho za správny. Z obsahu doplnenia návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že sa jedná o návrh podľa ust. § 35 Zákona o rodine. Pokiaľ matka opakovane uvádzala, že nesúhlasí, aby mal. C. navštevovala pedopsychiatricku K.. W., súd prvej inštancie sa mal s týmito námietkami vysporiadať a svoje závery uviesť aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Uvedené však v napadnutom uznesení úplne absentuje. Podľa odvolacieho súdu absolvovanie vyšetrení a terapií u pedopsychiatra, eventuálne pedopsychológa mal. dieťaťom nie je možné považovať za bežnú vec. Podstatné otázky týkajúce sa záležitostí dieťaťa musia byť vždy schválené oboma rodičmi. Aj keď je ktorýkoľvek z rodičov, ak je spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu a nebol pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností, zákonným zástupcom svojho dieťaťa, neznamená to, že by vo všetkých prípadoch stačilo, aby dieťa zastupoval jeden z rodičov bez toho, aby bol druhý rodič dopytovaný na jeho názor. Ak ide o podstatnú vec, je potrebné zistiť názor druhého rodiča, či s prejavom zastupujúceho rodiča súhlasí. Pokiaľ by rodič vyslovil nesúhlas, boli by dané podmienky pre postup podľa ustanovenia § 35 Zákona o rodine. Takže v prípade, ak dôjde medzi rodičmi k nezhode o tom, čo je skutočný záujem dieťaťa, rozhodne na návrh niektorého z nich súd. Tu je potrebné zdôrazniť, že vecou podstatnou treba rozumieť nielen niečo, čo

objektívne je v právnom živote podstatné (napr. zastúpenie), ale čo je podstatné jednak pre rodiča a najmä pre dieťa. Súdna prax za uplynulých skoro 60 rokov určila, že za podstatné záležitosti sa vždy považuje vystaňovanie maloletého do cudziny, správa jeho majetku, štátne občianstvo maloletého dieťaťa, udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, príprava na budúce povolanie alebo zmena mena či priezviska maloletého. Nevylučuje to však, že súd posúdi ako dôležitú otázku tiež inú otázku súvisiacu s maloletým. Výpočet v tomto ustanovení je len demonštratívny, súd môže ako podstatnú vec posúdiť aj inú otázku, ktorá nie je v tomto ustanovení paragrafu uvedená. Vždy sa však musí vysporiadať s tým, či ide skutočne o podstatnú otázku, keďže táto podmienka je hmotnoprávnou podmienkou pre to, aby o veci vôbec mohol rozhodovať. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že na poskytovanie zdravotnej starostlivosti mal. pedopsychiatričkou K. W. nebol udelený súhlas druhým rodičom. Matka s vyšetreniami a prípadnou liečbou u menovanej psychiatričky vyslovene nesúhlasí, namieta ich, teda je zrejme, že medzi rodičmi nedošlo k dohode v tejto otázke. Tiež je zrejme, že otec neinicioval konanie podľa § 35 Zákona o rodine, ktorým by sa domáhal udelenia súhlasu za matku s návštevou pedopsychiatričky K. W.. Vo vzťahu k výroku II., ktorým súd prvej inštancie uložil otcovi dieťaťa povinnosť informovať matku o dátume návštevy mal. Dieťaťa u pedopsychiatričky aj klinickej psychologičky a o výsledku tohto sedenia, a tiež k výroku III., ktorým súd prvej inštancie uložil obom rodičom spolupracovať v zmysle pokynov s pedopsychiatričkou K. a klinickou psychologičkou N., odvolací súd zastáva názor, že rozhodnutie v tejto časti je nepreskúmateľné z hľadiska procesného, ako aj hmotnoprávneho (nie je zrejme, či prvoinštančný súd nariaďoval neodkladné opatrenie), a preto ho odvolací súd nevie podrobiť právnomu prieskumu. Náprava vyššie uvedených pochybení súdu prvej inštancie vyžaduje takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov, napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie, je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie). Odvolací súd preto uznesenie súdu prvej inštancie v prevyšujúcej časti podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). Povinnosťou súdu prvej inštancie bude odstrániť procesné nedostatky a opätovne vo veci rozhodnúť v intenciách naznačených odvolacím súdom.

2.2. Záverom odvolací súd dal podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou. Situácia v rodine mal. C. je absolútne neprijateľná, keďže v súčasnosti neprebíha vôbec žiadny kontakt matky s mal. C.. V prípade, že by styk mal. C. aj bol realizovaný v zmysle uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23CoP/90/2023 zo dňa 03. 10. 2023, takáto úprava styku je absolútne nedostatočná vzhľadom na dlhodobu pretrvávajúci a nemenný, eventuálne ešte zhoršujúci sa stav v rodine mal. C.. Takúto situáciu, kedy maloletá C. svoju matku vytrvalo odmieta, odmieta stretnutia s ňou, čo i len telefonické, či formou video hovoru, nemožno tolerovať. Tunajší súd dal mal. C. priestor pre postupné obnovenie vzťahu medzi ňou a jej matkou spôsobom, ktorý zodpovedal stavu vzťahu medzi matkou a dcérou. Vychádzal zo znaleckého posudku, z ktorého vyplývalo, že pravidelný a intenzívny kontakt dcéry s matkou je pre dieťa nevyhnutný a veľmi dôležitý. Na obmedzenie styku matky s mal. dcérou nie je opodstatnený dôvod. Znalec navrhol tento styk čo najviac rozšíriť, avšak nie v terajšej dobe. Preto odvolací súd mal za to, že v tejto fáze konania a v tejto fáze vzťahu maloletej s matkou je nevyhnutné iba takýmto minimálnym spôsobom udržiavať kontakt dcéry s matkou, a to aj s rizikom, že tento kontakt sa nie vždy zrealizuje podľa predstáv matky. Cieľom však je postupné rozširovanie tohto kontaktu tak, aby v budúcnosti sa mohlo dieťa s matkou stretávať bez prítomnosti ďalších osôb (uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23CoP/90/2023 zo dňa 03. 10. 2023). Nakoľko však aj takáto forma stretnutia, akú zvolil tunajší súd v rozhodnutí sp. zn. 23CoP/90/2023, bola pre mal. C. nevyhovujúca a odmietala ju, odvolaciemu súdu sa ako najvhodnejšia forma úpravy styku mal. C. s jej matkou javí tzv. asistovaný styk, kedy na stretnutí mal. C. a jej matky bude prítomná aj tretia nestranná osoba, ktorá môže byť navyše pri obnovovaní a rozvíjaní ďalšieho vzťahu mal. C. s jej matkou aj nápomocná.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, voči výroku I. a III., podal otec maloletej (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. d) a f) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí pritom v bode č. 53 rieši otázku, v ktorej bolo Krajským súdom Prešov už rozhodnuté v inom konaní 23CoP/90/2023 dňa 03. 10. 2023, a ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. 10. 2023 (čo je v zmysle bodu 52. odvolaciemu súdu zrejme ako

skutočnosť), a kde bolo rozhodnuté o potvrdení uznesenia prvostupňového súdu o nariadení telefonického styku s matkou maloletej na čas do rozvodu alt. do podstatnej zmeny pomerov. Má za to, že tento postup v bode č. 53 predstavuje prekážku rozhodnutej veci, nakoľko vo veci styku matky maloletou na čas do rozvodu bolo v samotnej veci už právoplatne rozhodnuté a predmetné konanie ani nemalo za cieľ úpravu styku maloletej s matkou. Od prijatia a nadobudnutia právoplatnosti uznesenia vo veci vedenej Krajským súdom Prešov pod sp. zn. 23CoP/90/2023 nenastala žiadna podstatná zmena pomerov ani okolností, ktorá by mala za cieľ meniť tam vydané uznesenie, ktoré nadobudlo právoplatnosť až 26. 10. 2023 bezodkladne uznesením vo veci 19CoP/66/2023. Keďže však odvolací súd zasiahol do už rozhodnutej veci a meritom podaného neodkladného opatrenia nebolo opätovné rozhodovanie o styku s matkou, dovolateľ sa nemal ani možnosť a ani dôvod vyjadriť sa k prijatému uzneseniu krajského súdu. Podľa dovolateľa odvolací súd pritom v bode č. 53 ide priamo proti odporúčaniu znaleckého posudku č. 34/2023. Odvolací súd sa pritom neopiera o žiaden relevantný dôkaz, ktorým by vôbec mohol zdôvodniť svoje tvrdenie, že sa odvolaciemu súdu ako najvhodnejšia forma úpravy styku mal. C. s jej matkou javí tzv. asistovaný styk a ad absurdum dáva takéto odporúčanie formou podnetu prvostupňovému súdu v bode III. samotného napadnutého uznesenia. Dovolateľ má za to, že krajský súd tento fakt absolútne nezohľadnil a koná vyložene v rozpore s predloženým dôkazom. Samotný odvolací súd v napadnutom rozhodnutí si pritom pri rozhodovaní musel byť tohto faktu vedomý, nakoľko v bode č. 53 toto expressis verbis uvádza „Znalec navrhol tento styk čo najviac rozšíriť, avšak nie v terajšej dobe“. Rovnako tak sa vedie rozvodové konanie vedené Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 15P/134/2022, čo je prekážkou litispendencie (o identickej veci resp. začal konať iný súd), a to s poukazom napr. na Zápisnicu z pojednávania zo dňa 10. 10. 2023, kedy konajúci súd uznesením odročil pojednávanie na neurčito a nariadil znalecké dokazovanie vo veci úpravy styku maloletej s matkou. Vo veci bola za pedopsychológa ustanovená K. (Uznesenie OS PP, zo dňa 04. 12. 2023, sp. zn. 15P/134/2022-366). Rozvodový spor inicioval všetky neodkladné opatrenia, ktoré sa týkajú aj styku s maloletou. Zároveň vo veci úpravy rodičovských práv a povinností spojené s neodkladným opatrením na čas do rozvodu prebieha na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 15P/5/2023 konanie, kde však od podania návrhu v januári 2023 nedošlo ešte k vytýčeniu pojednávania. Podľa názoru dovolateľa, ak malo dôjsť k tak závažnej zmene pomerov, krajský súd mal povinnosť nariadiť pojednávanie, hoci čas a lehotu na takéto konanie mal. Krajský súd o veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP.

3.2. V predmetnom konaní, ktoré odvolaniu predchádzalo, a o ktorom odvolací súd rozhodoval, nežiadala matka o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v asistovanom styku, tak ako to vo svojom odôvodnení napadnutého rozhodnutia prezentoval odvolací súd. Matka požadovala nariadenie výchovného opatrenia spočívajúceho v povinnosti otca podrobiť maloletú pravidelným sedeniam u súdom určeného pedopsychológa za účelom zlepšenia psychického stavu maloletej, liečby fóbií a strachov, ktorými maloletá aktuálne trpí ako aj zabezpečenia neustranného bezpečného psychologického priestoru pre maloletú. Teda vôbec ani len v náznakoch nenavrhovala obsah, o ktorom bolo rozhodnuté (konanie súdu ultra petitem). Je preto zarážajúce, že odvolací súd sa až v takomto rozmere odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe a de facto opätovne konal o úprave styku s maloletou, hoci mal vedomosť prekážky rozhodnutej veci.

3.3. Jednou z najpodstatnejších právnych skutočností je to, že odvolací súd vychádzal z nesprávne zisteného stavu veci. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí opakovane v bodoch č. 22, č. 25, č. 26, č. 27, č. 28, č. 29, č. 30, č. 31 a č. 37 zdôrazňuje a stavia otca do polohy brániaceho rodiča. Toto sa však s poukazom na všetky predložené dôkazy, správy kolíznej opatrovníčky, znalecký posudok, atď. nielenže nezakladá na pravde, ale hrubým spôsobom tak odvolací súd zasahuje do práv otca. Aj v tomto bode došlo a dochádza k porušeniu základných práv sťažovateľa, a to predovšetkým práva na spravodlivý proces, kedy zo strany odvolacieho súdu je vsugerovaný názor a otec samotný je stavaný do polohy brániaceho rodiča, pričom samotný opak bol v konaní preukázaný.

3.4. Zároveň došlo k porušeniu procesných práv otca vo veci nazerania do elektronickej verzie súdneho spisu vec vedená KS Prešov pod sp. zn. 19Cop/66/2023. Dokumenty boli síce do súdneho spisu pridané, o čom svedčia doručené notifikácie z daného súdneho spisu, avšak jemu ako účastníkovi konania tieto dokumenty neboli sprístupnené. Následne až po tom ako dňa 27. 11. 2023 požiadal o sprístupnenie uznesenia mu bol sprístupnený iba jeden dokument. Tieto dokumenty sa však v spise nachádzali podstatne skôr, a to už dňa 09. 11. 2023, avšak jemu boli sprístupnené až na základe žiadosti

zo dňa 27. 11. 2023, dňa 29. 11. 2023. Došlo teda k závažným procesným porušeniam práv dovolateľa ako strany, nakoľko nazeranie do spisu, resp. nazeranie do elektronickej formy spisu predstavuje jednu z procesných práv strán sporu v priebehu celého konania.

3.5. Dovolateľ podáva aj návrh odkladu vykonateľnosti III. výroku napadnutého uznesenia. Za dôvod hodný osobitného zreteľa v tomto prípade považuje napríklad to, že existuje hrozba nenapraviteľnej alebo ťažko napraviteľnej ujmy na zdraví maloletej, s čím sa odvolací súd nijakým spôsobom nevysporiadal. Zároveň poukazuje na to, že v predmetnej veci sa stále vedie trestné konanie vo veci podozrenia zo sexuálneho zneužívania maloletého dieťaťa, ako aj výkonom rozhodnutia by mohol byť zmarený význam a účinok preskúmania a rozhodnutia o dovolaní.

3.6. Dovolateľ v zmysle ust. § 449 ods. 1 CSP dovolaciemu súdu navrhuje, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v rozsahu výroku I. a III. zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, a preto aby vydal nasledovné: „Uznesenie Najvyšší súd Slovenskej republiky do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní odkladá vykonateľnosť III. výroku Uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 09. 11. 2023 č. k.: 19CoP/66/2023. Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 09. 11. 2023 č. k.: 19CoP/66/2023 v rozsahu výroku I. a III. zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Navrhovateľ má právo na náhradu trov dovolacieho konania voči odporcovi v rozsahu 100%.“

4. Matka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v súlade s § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku rozhodol súd o odvolaní matky proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku. Na základe uvedeného je zrejmé, že zákon v predmetnej veci mimoriadny opravný prostriedok v zmysle § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku nepripúšťa. Okrem zjavných nesprávností uvádzaných v samotnom dovolaní, navrhovaný odklad vykonateľnosti rovnako nie je prípustný, vzhľadom na skutočnosť, že sa nejedná o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť. Matka navrhuje, aby dovolací súd dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol, a aby priznal matke nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%, t. j. vo výške 143,22 eura (105,62 eura v zmysle § 13a Advokátskeho tarifu + 13,73 eura v zmysle § 16 Advokátskeho tarifu zvýšených o DPH).

5. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že otec na pojednávaní dňa 10. 10. 2023 poukázal na zdravotný stav mal. dieťaťa s tým, že mu bolo odporúčané absolvovať vyšetrenie s maloletou, ktoré by potvrdilo resp. vyvrátilo prejavy Aspergerovho syndrómu. V súvislosti s touto novou skutočnosťou príslušný súd rozhodol o doplnení dokazovania, a to vypracovaním znaleckého posudku znalcom z odboru psychiatrie, nielen z dôvodu či mal. C. trpí Aspergerovým syndrómom, ale aj z dôvodu, ako je vhodné vzhľadom k tomuto ochoreniu nastaviť rodičovské práva a povinnosti, osobnú starostlivosť a styk druhého rodiča. Matka vo svojich doterajších vyjadreniach konštatuje, že maloletá je dlhodobo oberaná o materskú lásku a je živená v nezdravom toxickom prostredí, v nenávisti voči matke, čo všetko spôsobuje maloletej traumy, zrejme aj zdravotné, psychické či psychosomatické problémy. Kolízny opatrovník takéto skutočnosti nezistil, ani mu od iných subjektov takéto skutočnosti neboli signalizované. Kolízny opatrovník konštatuje, že osobný kontakt matky a dieťaťa toho času nie je realizovaný, pričom poukazuje aj na stanoviská odborníkov. Dieťa v súčasnosti odmieta akúkoľvek formu kontaktu s matkou, vrátane kontaktu elektronickej formou. Nakoľko vzťah rodičov je dlhodobo veľmi narušený, rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, je nevyhnutné, aby boli dočasne upravené práva a povinnosti rodičov k mal. C. pričom predmetná úprava môže nastoliť určitú istotu pre mal. dieťa do doby kým vo veci rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností k mal. C. na čas po rozvode manželstva bude súdom právoplatne rozhodnuté. Kolízny opatrovník zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach a konštatuje, že v súčasnosti starostlivosť mal. dieťaťa, ktoré si vyžaduje individuálny prístup s vysokou mierou tolerancie, empatie a porozumenia, zabezpečuje otec, ktorý dieťaťa vytvára stabilné a podnetné prostredie, kde sa mal. dieťa cíti bezpečne a spokojne, a taktiež aj v súvislosti so zdravotným stavom dieťaťa otec aktívne participuje s odborníkmi. Kolízny opatrovník je toho názoru, že obnovenie vzťahu mal. dieťaťa a matky je v najlepšom záujme mal. dieťaťa. Vzhľadom na dlhodobo rozdielne stanoviská rodičov, k obnove tohto vzťahu by mohlo napomôcť aj možné rozhodnutie súdu o asistovanom styku matky s mal. C. prostredníctvom príslušného akreditovaného subjektu.

6. Dovolateľ vo svojom vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že matka sa vyjadrila len ku procesnej

povahe podaného dovolania a ku ním tvrdeným nesprávnostiam. K hmotnej stránke veci sa nijak nevyjadřila. Preto po tejto stránke nič nerozporuje, ergo ide o nesporné tvrdenia. Dovolateľ navrhuje podanému dovolaniu vyhovieť a priznať dovolateľovi proti matke nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

7. V danom prípade je dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v CMP. Podľa § 2 ods. 1 CSP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP neustanovujú inak, dovolací súd na konanie o dovolaní navrhovateľky aplikoval ustanovenia CSP.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že konanie o dovolaní treba ohľadne výroku III. napadnutého uznesenia zastaviť a vo zvyšnej časti je potrebné dovolanie odmietnuť.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

13. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

14. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

15. Podľa § 420 písm. d) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo

veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

16. V posudzovanom prípade dovolateľ odvodzoval opodstatnenosť svojej argumentácie z toho, že odvolací súd v bode č. 53 rieši otázku, v ktorej bolo Krajským súdom Prešov už rozhodnuté v inom konaní 23CoP/90/2023 dňa 03. 10. 2023, a ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. 10. 2023 (čo je v zmysle bodu 52. odvolaciemu súdu zrejme ako skutočnosť), a kde bolo rozhodnuté o potvrdení uznesenia prvostupňového súdu o nariadení telefonického styku s matkou maloletej na čas do rozvodu. Rovnako sa vedie rozvodové konanie vedené Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 15P/134/2022, čo je prekážkou litispencie. Zároveň vo veci úpravy rodičovských práv a povinností spojené s neodkladným opatrením na čas do rozvodu prebieha na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 15P/5/2023 konanie.

17. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ napáda podľa § 420 písm. d) CSP výrok III. napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý znie: „Dáva podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou.“

18. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutím odvolacieho súdu sa rozumie rozhodnutie vydané krajským súdom (§ 34 CSP) alebo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach podľa § 31 CSP) v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Dovoláním preto nemožno napadnúť žiadne iné súdne rozhodnutie.

20. V danom prípade však dovolanie (v časti) smeruje proti výroku III., ktorým Krajský súd v Prešove síce v rámci odvolacieho konania rozhodol, že dáva podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou, avšak rozhodol tak nie ako súd rozhodujúci o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci nariadenia neodkladného opatrenia. Dovoláním je teda napadnuté rozhodnutie iného než odvolacieho súdu, ktoré preto nie je spôsobilým predmetom dovolania v zmysle § 419 CSP.

21. Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokolvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Vzhľadom k tomu najvyšší súd konanie o dovolaní v časti ktorým dal Krajský súd v Prešove podnet súdu prvej inštancie na zmenu úpravy styku matky s maloletou zastavil (§ 161 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP) bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

22. V ďalšej časti sa dovolací súd zaoberal prípustnosťou zvyšnej časti dovolania, ktoré otec odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

24. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

25. Dovolateľ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Najmä poukazyval na to, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí opakovane stavia otca do polohy brániaceho rodiča. Toto sa však podľa dovolateľa s poukazom na všetky predložené dôkazy, správy kolíznej opatrovníčky, znalecký posudok, atď. nielenže nezakladá na pravde, ale hrubým spôsobom tak odvolací súd zasahuje do práv otca.

26. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

27. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

28. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

28.1. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

29. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

29.1. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej

inštalácie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018).

29.2. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí riadnym spôsobom vyhodnotil, že najdôležitejšiu úlohu a najväčší význam pri obnovení vzťahu mal. C. s jej matkou je práve osoba otca, ktorej maloletá bezbreho dôveruje. Je rovnako na otcovi, aby svojej mal. dcére vysvetľoval a pripomínal, že aj keď si neželá sa s matkou stretnúť, táto má v jej živote pevné a nezameniteľné miesto. Pokiaľ otec bude opakovane a bezdôvodne brániť matke v styku s mal. C., mal. C. nebude podporovať v stretnutí s matkou a pripravovať ju na tieto stretnutia, týmto svojim správaním môže vážne ohroziť zdravý fyzický, duševný a sociálny vývin maloletej, keďže svojim konaním bude cielene narúšať jej vzťah k najbližšej osobe v živote dieťaťa, ktorou je jeho vlastný rodič.

29.3. Účelom nariadeného výchovného opatrenia je podľa odvolacieho súdu obmedzenie alebo odstránenie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický alebo sociálny vývin dieťaťa a tiež riziko vzniku prehlbovania krízovej situácie v rodine, odstránenie negatívneho dopadu vzájomných konfliktov medzi rodičmi na vzťah mal. C. k jej matke a otcovi, zistenie miery zodpovednosti rodičov a možnosti zmeny v ich prístupe k maloletej a k sebe navzájom.

30. S ohľadom na povahu prejednávanej veci považuje dovolací súd za vhodné zdôrazniť, že esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa ESLP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. júla 2010, sťažnosť č. 41615/07, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. 30943/96, bod 66).

30.1. I dovolací súd zdôrazňuje, že záujem dieťaťa (v kontexte s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) musí byť popredným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podobná požiadavka vyplýva aj z článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd zaručujúcej osobitnú ochranu detí a mladistvých (porov. napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3135/19). Je preto nevyhnutné, aby pri akomkoľvek súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa.

31. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu relevantným spôsobom uvádza skutkový stav, ktorý považoval za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, teda takýto postup je v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

32. Taktiež podľa názoru dovolateľa ak malo dôjsť k tak závažnej zmene pomerov, krajský súd mal povinnosť nariadiť pojednávanie.

33. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

34. Na prejednanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zväčša pojednávajúce nenariaduje. Rovnako nevykonáva ani výsluch strán a návrh nezasiela na vyjadrenie žalovanému, resp. osobe, proti ktorej návrh smeruje. Ako už bolo zdôraznené, všetky rozhodujúce skutočnosti zisťuje súd z návrhu a jeho príloh, bez procesnej účasti protistrany (SEDLAČKO, František. § 329 [Procesný postup súdu]. In: ŠTEVČEK, Marek, a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022)

35. Súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. Keďže súd rozhoduje v pomerne krátkej lehote podľa § 328 ods. 2 CSP a spravidla bez nariadenia pojednávania, bez výsluchu a bez vyjadrenia protistrany, z procesného hľadiska je zásadným determinantom obsah samotného návrhu. Splnenie aspoň jedného zo zákonných predpokladov nariadenia neodkladného opatrenia musí teda súd primárne vyhodnotiť na základe návrhu, a to z rozhodujúcich skutočností, ktoré podľa navrhovateľa odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená.

36. Dovolací súd konštatuje, že pred nariadením neodkladného opatrenia súd nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú inak potrebné na vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej. Uvedené vyplýva aj z prvej vety § 329 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Požiadavka rýchlosti prevláda nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní mal súd vykonať dokazovanie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené (pozri sp. zn. I. ÚS 182/2022). Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou a najmä naliehavosťou jej riešenia, ktorú krajský súd nepochybne zohľadnil v čase svojho rozhodovania a dostatočne vyargumentoval (pozri body 38. až 48.). Vzhľadom na to dovolací súd považuje túto námietku dovolateľa za neopodstatnenú.

37. Dovolateľ tiež namieta, že v predmetnom konaní, ktoré odvolaniu predchádzalo, a o ktorom odvolací súd rozhodoval, nežiadala matka o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v asistovanom styku, tak ako to vo svojom odôvodnení napadnutého rozhodnutia prezentoval odvolací súd.

38. K uvedenému dovolací súd uvádza, že v súlade s ust. § 64 CMP je zmena návrhu na začatie konania v odvolacom konaní prípustná. Civilný mimosporový poriadok upravuje zmenu návrhu na začatie konania len čiastočne v § 28, preto je potrebné vychádzať aj z § 139 a nasl. CSP. Zmena návrhu má význam v konaniach, ktoré môžu začať na návrh. Len v týchto konaniach je súd totiž viazaný návrhom účastníkov (§ 40). Súd teda o prípadnej zmene návrhu bude rozhodovať len v týchto konaniach. V konaniach, ktoré môžu začať aj ex offo, súd návrhom účastníkov viazaný nie je, preto súd ani nemusí o zmene návrhu rozhodovať. Výrok súdu sa totiž viaže na výsledky dokazovania a ich právne posúdenie, a nie je závislé od návrhu účastníka a od vymedzenia predmetu konania účastníkom. Inak povedané, návrh účastníka nedáva súdu v konaniach, ktoré môžu začať aj bez návrhu, hranice pre jeho rozhodovaciu činnosť (Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol., Civilný mimosporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2017, s. 222 - 222). Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú typicky konaniami, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, a teda nie je viazaný návrhom účastníkov a nemusí rozhodnúť o zmene návrhu, ktorý bol podaný.

39. Čo sa týka námietok ohľadom nazerania do elektronickej verzie súdneho spisu, dovolací súd sa daným nezaoberal, pretože v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. Vychádzajúc z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku dovolací súd konštatuje, že tzv. novoty nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a preto skutkovým podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu môžu byť len tie

skutočnosti a dôkazy, ktoré strany uviedli v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, a to v takom rozsahu, ako sú uvedené v súdnom spise alebo v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1413).

40. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ nedôvodne namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

41. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie otca aj v časti, v ktorom namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

42. Podľa § 444 ods. 1, 2 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť právoplatnosť a vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

43. Dovolací súd neskúmal splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého výroku III. rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, keďže dovolaním je napadnuté rozhodnutie iného než odvolacieho súdu, ktoré preto nie je spôsobilým predmetom dovolania v zmysle § 419 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019 alebo 2Cdo/91/2021, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, vid' IV. ÚS 578/2022 a v ňom odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sž 165/95).

44. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.